ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਸੰਗਤਿ ਕੀਨੀ ਖਾਲਸਾ ਮਨਮੁਖੀ ਦੁਹੇਲਾ ।

ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ

(ਉਨੀਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਇਕ ਹਿੰਦੂ ਵੀਰ ਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਵਿਚ)

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਮਿਸ਼ਨ ਲੜੀ ਦਾ ੨੯ਵਾਂ ਟ੍ਰੈਕਟ

ਦੂਜੀ ਐਡੀਸ਼ਨ

ਮੁਲ 12 ਪੈਸੇ

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਮਿਸ਼ਨ ਲੜੀ ਦਾ ਇਹ ਅਠਾਈਵਾਂ ਟ੍ਰੈਕਟ ਹੈ। ਇਸ ਟ੍ਰੈਕਟ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਵਲੋਂ ਵਧੇਰਾ ਕੁਛ ਲਿਖਣ ਦੀ ਥਾਂ ਇਕ ਆਰੀਆ ਹਿੰਦੂ ਦੇ ਅਪਨੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਮਹਾਨ ਵਡਿਆਈ ਦਾ ਵਰਨਣ ਹੈ। ਅਜ ਦੀ ਫਿਰਕੂ ਤੇ ਪਖਪਾਤ ਭਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਅੰਦਰ ਹਿੰਦੂ ਲੇਖਕ ਦੇ ਇਹ ਹਵਾਲੇ ਸ਼ਾਇਦ ਕਈ ਸਜਣਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਭਾਉਣ, ਪਰੰਤੂ ਸਚਾਈ ਛੁਪੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੀ। ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਠੀਕ ਤੌਰ ਤੇ ਸਮਝਣ ਦੇ ਚਾਹਵਾਨ ਸਜਣਾਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ 'ਸਵਾਨ੍ਹੇ ਉਮਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ, ਕ੍ਰਿਤ ਸ੍ਰੀ ਦੌਲਤ ਰਾਇ ਆਰੀਆ' ਦੇ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਪਰੇਰਨਾ ਦੇਵਾਂਗਾ। ਇਸ ਵਿਚ ਰੀਨ ਭਰ ਭੀ ਭੁਲੇਖਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਇਕ ਇਲਾਹੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਮਾਂ ਸੀ ਅਤੇ ਹਜ਼ੂਰ ਦੇ ਕਰਤਵ ਰਬੀ ਕਰਾਮਾਤ। ਉਹ ਸਚ ਮੁਚ 'ਮਰਦ ਅਗੰਮੜਾ ਸੀ'।

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ :	ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ	ਛਾਪਕ
ਨਰੈਣ ਸਿੰਘ	ਜਨਵਰੀ 1968	ਮਾਸਟਰ ਪ੍ਰਿੰਟਰਜ਼,
ਸਕੱਤਰ	ਦੂਜੀਵਾਰ	ਪਟਿਆਲਾ।
ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਮਿਸ਼ਨ	ਮਾਰਚ 1968	

ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਵਖੋ ਵਖ ਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਨੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦੁਸ਼ਟ ਦਮਨ, ਮਹਾਂ ਬਲੀ ਸੂਰਮਾ, ਕਿਸੇ 'ਮਰਦ ਅਗੰਮੜਾ' ਤੇ 'ਵਰਿਆਮ ਅਕੇਲਾ' ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਆਪ ਮਹਾਨ ਕਵੀ, ਪਰਉਪਕਾਰੀ, ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਰਖਯਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਦਿਸਦੇ ਹਨ, ਕੋਈ ਆਪ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਗੁਰੂ ਤੇ ਅਵਤਾਰ ਜਾਣ ਕੇ ਸਿਰ ਝੁਕਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪਰੰਤੂ ਆਪ ਆਪਣੀ ਬਾਬਤ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।

'ਮੋਕੋ ਦਾਸ ਤਵਨ ਕਾ ਜਾਨੋ, ਜਾ ਮੈਂ ਭੇਦ ਨ ਰੰਚ ਪਛਾਨੋ।

ਮੈਂ ਹੋਂ ਪਰਮ ਪੁਰਖ ਕੋ ਦਾਸਾ, ਦੇਖਨ ਆਯੋ ਜਗਤ ਤਮਾਸਾ।'

ਆਪ ਦੀ ਨਿੰਮ੍ਰਤਾ ਤੇ ਹਲੀਮੀ ਸਿਖਰ ਨੂੰ ਹਥ ਲਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਆਪ ਆਪਣੇ ਲਈ 'ਕੀਟ' ਸ਼ਬਦ ਵਰਤਦੇ ਹਨ ਤੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਿਸ ਨੇ ਮੇਰੇ ਜੈਸੇ 'ਤ੍ਰਿਣ' ਨੂੰ ਪਹਾੜ ਜੇਡਾ ਕਰ ਦਿਤਾ ਹੈ ਉਸ ਜੇਡਾ ਗਰੀਬ ਨਿਵਾਜ ਭੀ ਕੋਈ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ? ਫਿਰ ਆਪ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਹਜ਼ੂਰ ਅਰਦਾਸ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੇਰੇ ਜਿਹਾ ਭੁਲੱਣਹਾਰ ਦੂਸਰਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਲਈ ਆਪ ਮੇਰੀਆਂ ਭੁੱਲਾਂ ਮੈਨੂੰ ਬਖਸ਼ ਦਿਓ :

'ਮੇਰੁ ਕਰੋ ਤ੍ਰਿਣ ਤੇ ਮੁਹਿ ਜਾਹਿ ਗਰੀਬ ਨਿਵਾਜ ਨ ਦੂਸਰ ਤੋ ਸੋ
ਭੂਲ ਛਿਮੋ ਹਮਰੀ ਪ੍ਰਭ ਆਪਨ ਭੂਲਨਹਾਰ ਕਹੂੰ ਕੋਊ ਮੋ ਸੋ'

ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਸਾਰੀ ਵਡਿਆਈ ਦਾ ਮਾਨ ਆਪਨੀ ਹਥੀਂ ਸਜਾਏ ਖਾਲਸੇ ਨੂੰ ਦੇਂਦੇ ਹਨ:-

'ਇਨ ਹੀ ਕੀ ਕਿਰਪਾ ਕੇ ਸਜੇ ਹਮ ਹੈਂ ਨਹੀ ਮੋ ਸੇ ਗਰੀਬ ਕਰੋਰ ਪਰੇ'

ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਸੂਰਬੀਰਤਾ, ਕੁਰਬਾਨੀ ਅਤੇ ਖਾਲਸਾ ਸਾਜਣ ਦੇ ਪਖ ਏਨੇ ਉਜਾਗਰ ਹਨ ਕਿ ਇਨਾਂ ਦੇ ਚੁੰਧਿਆਊ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਤੇ ਤੇਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪ ਦੀ ਬਜ਼ੁਰਗੀ ਦੇ ਕਈ ਹੋਰ ਪਖ ਅਣਛੋਹੇ ਤੇ ਅਣ ਪਛਾਣੇ ਹੀ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਆਪ ਦੀ ਹਲੀਮੀ ਤੇ ਨਿੰਮ੍ਰਤਾ ਉਕਤ ਕਥਨਾਂ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹਨ । ਇਸੇ ਤਰਾਂ ਆਪ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂ ਵਿਚ ਲਿਵ ਲੀਨਤਾ, ਸਿਦਕ ਅਤੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਭਗਤੀ ਭੀ ਸਿਖਰ ਦਾ ਦਰਜਾ ਰਖਦੀਆਂ ਹਨ। ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲੋਂ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂ ਪਿਆਰ ਦਸ਼ਾ ਦਾ ਵਰਨਣ ਆਪ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਕਰਦੇ ਹਨ।

'ਚਿਤ ਨ ਭਯੋ ਹਮਰੋ ਆਵਨ ਕਹ-ਚੁਭੀ ਰਹੀ ਸੁਤਿ ਪ੍ਰਭੁ ਚਰਨਨ ਮਹਿ'

ਆਪ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਸ੍ਰੀ ਜਾਪ ਸਾਹਿਬ' ਅਤੇ' ਅਕਾਲ ਉਸਤਤ' ਆਪ ਦੇ ਪ੍ਰਭੂ ਗਣਾਨੁਵਾਦ ਦਾ ਅਦਤੀ ਨਮੂਨਾ ਹਨ। ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਲ ਜੀ ਦੀ ਉਸਤਤ ਵਿਚ ਜੁੜੇ ਜਦੋਂ ਆਪ ਉਚਾਰ ਰਹੇ ਸਨ ਃ

ਜਮੀਂ ਤੁਹੀ। ਜਮਾਂ ਤੁਹੀ। ਮਕੀਂ ਤੁਹੀ। ਮਕਾਂ ਤੁਹੀ ।
ਅਭੂ ਤੁਹੀ। ਅਭੈ ਤੁਹੀ ਅਛੂ ਤੁਹੀ। ਅਛੈ ਤੁਹੀ।
ਜਤਸ ਤੁਹੀ । ਬ੍ਰਤਸ ਤੁਹੀ। ਗਤਸ ਤੁਹੀ। ਮਤਸ ਤੁਹੀ

ਤਾਂ 'ਤੂਹੀ ਤੂਹੀ, ਤੂਹੀ ਤੂਹੀ' ਵਿਚ ਏਨੇ ਧਿਆਨ ਮਗਨ ਹੋਏ ਕਿ ਕਈ ਪਹਿਰ ਕਿਸੇ ਅਸਚਰਜ ਲੈ ਅੰਦਰ 'ਤੂਹੀ ਤੂਹੀ ਤੂਹੀ ਤੂਹੀ' ਹੀ ਕਹੀ

ਗਏ। ਠੀਕ ਇਉਂ ਹੀ ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਲੋਧੀ ਦੇ ਨਵਾਬ ਦੇ ਮੋਦੀ ਖਾਨੇ, ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਭੀ ਤੇਰ੍ਹਵੀਂ ਧਾਰਨ ਤੋਲਦੇ ਹੋਏ 'ਤੇਰਾਂ' ਤੋਂ 'ਤੇਰਾ' ਦੀ ਧੁਨ ਵਿਚ ਏਨੇ ਮਗਨ ਹੋਏ ਸਨ ਕਿ ਕਿਤਨੀਆਂ ਹੀ ਧਾਰਨਾਂ 'ਤੇਰਾ ਤੇਰਾ' ਦੀ ਧੁਨ ਵਿਚ ਉਲਟਾਈਆਂ ਗਈਆਂ।

ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਦਸਮੇਸ਼ ਜੀ ਦੇ ਡੂੰਘੇ ਸਿਦਕ ਤੇ ਪਿਆਰ ਦੀਆਂ ਅਨੇਕਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਅਵਸਥਾ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਆਪ ਚਮਕੌਰ ਦੀ ਗੜ੍ਹੀ ਅੰਦਰ ਦੋ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਤੇ ਚਾਲੀ ਸਿੰਘ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਣ ਮਗਰੋਂ ਨੰਗੇ ਪੈਰੀਂ ਕੰਡਿਆਲੇ ਬਣਾਂ ਨੂੰ ਚੀਰਦੇ ਹੋਏ ਬੇ ਸਰੋ ਸਾਮਾਨ ਮਾਛੂਵਾੜੇ ਪੁਜੇ ਖੂਹ ਦੀ ਟਿੰਡ ਦਾ ਸਰਹਾਣਾ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਨੂੰ ਏਹਨਾਂ ਅਖਰਾਂ ਵਿਚ ਯਾਦ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ :

'ਮਿਤਰ ਪਿਆਰੇ ਨੂੰ ਹਾਲ ਮੁਰੀਦਾ ਦਾ ਕਹਿਣਾ।
ਤੁਧ ਬਿਨ ਰੋਗ ਰਜਾਈਆਂ ਦਾ ਓਢਣ ਨਾਗ ਨਿਵਾਸਾ ਦਾ ਰਹਿਣਾ।
ਸੂਲ ਸੁਰਾਹੀ ਖੰਜਰ ਪਿਆਲਾ ਬਿੰਗ ਕਸਾਈਆਂ ਦਾ ਸਹਿਣਾ।
ਯਾਰੜੇ ਦਾ ਸਾਨੂੰ ਸਥਰ ਚੰਗਾ ਭਠ ਖੇੜਿਆਂ ਦਾ ਰਹਿਣਾ।

ਅਤੇ ਇਸ ਬੇਸਰੋ ਸਾਮਾਨੀ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਆਪ ਹਿੰਦ ਦੇ ਸ਼ਹਿਨ-। ਸ਼ਾਹ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਨੂੰ ਫਤਿਹ ਦੀ ਚਿਠੀ (ਜ਼ਫਰਨਾਮਾ) ਭੇਜਦੇ ਹੋਏ ਲਿਖਦੇ ਹਨ :

'ਓਰਾ ਗਰੂਰ ਅਸਤ ਬਰ ਮੁਲਕੋ ਮਾਲ,
ਵ ਮਾਰਾ ਪਨਾਹਸਤ ਯਜ਼ਦਾਂ ਅਕਾਲ।'

ਸਦਕੇ ਹਾਂ ਆਪ ਦੇ ਸਿਦਕ ਤੇ ਭਰੋਸੇ ਦੇ ਅਤੇ ਆਪ ਦੀ ਮਹਾਨ ਵਡਿਆਈ ਦੇ; ਪਰੰਤੂ ਅਫਸੋਸ ਹੈ ਸਾਡੇ ਨਾਸ਼ੁਕਰੇਪਨ ਉਤੇ, ਕਿ ਅਸੀਂ

ਏਡੀ ਮਹਾਨ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਅਕਹਿ ਵਡਿਆਈਆਂ ਨੂੰ ਅਖੋਂ ਓਹਲੇ ਕਰ ਦਿਤਾ ਹੈ।

ਇਸ ਲੇਖ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਹਿੰਦੂ ਵੀਰ ਦੀ ਜ਼ਬਾਨੀ, ਜੋ ਆਪਨੇ ਨਾਮ ਨਾਲ 'ਆਰੀਆ' ਸ਼ਬਦ ਲਿਖਦਾ ਹੈ,ਇਹ ਦਸਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਾਂਗੇ ਕਿ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਕਿਸ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦੇ ਮਾਲਕ ਸਨ ਅਤੇ ਆਪ ਨੇ ਭਾਰਤ ਵਾਸੀਆਂ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਹਿੰਦੂ ਕੌਮ, ਲਈ ਕੀ ਕੁਝ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਹਿੰਦੂ ਸਜਣ ਸ੍ਰੀ ਦੌਲਤ ਰਾਇ ਆਰੀਆ ਡੇਰਾ ਗਾਜ਼ੀ ਖਾਂ(ਪੱਛਮੀ ਪੰਜਾਬ)ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਸੀ। ਇਸ ਨੇ ਸੰਨ 1901 ਵਿਚ 'ਸਵਾਨ੍ਹੇ ਉਮਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ' ਦੇ ਨਾਮ ਦੀ ਇਕ ਪੁਸਤਕ ਉਰਦੂ ਵਿਚ ਲਿਖੀ ਤੇ ਡੇਰਾ ਗਾਜ਼ੀ ਖਾਂ ਤੋਂ 25 ਜਨਵਰੀ 1901 ਨੂੰ ਪਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤੀ। ਅਸੀਂ ਦੌਲਤ ਰਾਇ ਦੇ ਉਰਦੂ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਲਿਖੇ ਅਸਲ ਅਸਲ ਸ਼ਬਦ ਹੀ ਗੁਰਮੁਖੀ ਅਖਰਾਂ ਵਿਚ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਭੇਟ ਕਰਾਂਗੇ।

ਸ੍ਰੀ ਦੌਲਤ ਰਾਇ ਆਪਨੀ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਇਓਂ ਲਿਖਦਾ ਹੈ :-

ਸਫਾ 37-'ਹਿੰਦੂਓਂ ਮੇਂ ਅਬ ਅੈਹਿਲਿ ਇਸਲਾਮ ਕੀ ਤਾਕਤ ਕਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨੇ ਕੀ ਨ ਤੋ ਸਲਾਹੀਅਤ ਥੀ, ਨ ਤਾਕਤ ਥੀ, ਨ ਭੁਜਾ-ਬਲ ਥਾ, ਨ ਧਰਮ ਬਲ ਰਹਾ ਥਾ. ਨ ਧਨ ਬਲ ਥਾ-ਏਕ ਦੁਰਬਲ ਔਰ ਟੁਕੜੇ ਟੁਕੜੇ ਹੂਈ ਕੌਮ ਅਬ ਸਿਸਕਤੀ ਥੀ, ਔਰ ਨਜ਼ਦੀਕ ਥਾ ਕਿ ਇਸ ਕਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਕਾ ਨਫਸਿ ਆਖਰੀ ਨਿਕਲ ਜਾਏ। ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਬੇ ਬਰਗ ਓ ਨਵਾ ਥਾ, ਬੇਪਰ ਓ ਬਾਲ ਉਨਕਾ ਥਾ। ਇਸ ਕੀ ਕਿਸ਼ਤੀਏ ਹਯਾਤ ਤੂਫਾਨ ਮੇਂ ਐਸੀ ਘਿਰੀ ਥੀ ਕਿ ਕਿਨਾਰੇ ਪਰ ਲਗਾਣੇ ਕੀ

ਕੋਈ ਆਸ ਬਾਕੀ ਹੋ। ਇਸ ਕਾ ਨਾਖੁਦਾ ਕੋਈ ਨ ਥਾ, ਨ ਮੀਰੇ ਬਹਿਰ। ਹਰ ਤਰਫ ਤਲਾਤਮ ਔਰ ਲਹਿਰੇਂ........'

ਸਫਾ 38–'ਇਸ ਅਜਨਬੀ ਨੇ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਕੀ ਕਿਸ਼ਤੀ ਕੋ ਨ ਸਿਰਫ ਤੂਫਾਨ ਸੇ ਹੀ ਨਿਕਾਲਾ, ਬਲਕਿ ਕਿਨਾਰੇ ਲਾ ਖੜਾ ਕੀਆ। ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਕੇ ਸ਼ਿਕਸਤਾ ਅਸਤਖਵਾਨ ਕੇ ਲੀਏ ਵੋਹ ਮੋਲਿਆਈ ਥਾ। ਸੂਖੇ ਹੁਏ ਖੇਤ ਕੇ ਲੀਏ ਅਬਰਿ ਰਹਿਮਤ ਥਾ, ਉਜੜੇ ਹੂਏ ਦਯਾਰ ਕਾ ਯਾਰਿ ਗ਼ਮ ਗੁਸਾਰ ਥਾ। ਆਖਰ ਥਾ ਵੋਹ ਕੌਣ? 'ਵੋਹ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਥਾ, ਜਿਸ ਕੇ ਨਾਮ ਸੇ ਦੁਨੀਆ ਵਾਕਫ ਹੈ। ਜਿਸ ਦਰਖਤ ਕੋ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਅਪਨੇ ਖੂਨ ਕਾ ਪਾਣੀ ਔਰ ਹਡੀਓਂ ਕਾ ਖਾਦ ਦੇ ਕਰ ਜ਼ਮੀਨ ਸੇ ਉਠਾਇਆ ਥਾ, ਜਿਸ ਕੋ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਨੇ ਅਪਨੇ ਲਹੂ ਸੇ ਸੀਂਚ ਕਰ ਜ਼ਰਾ ਬੜ੍ਹਾਇਆ ਥਾ, ਉਸ ਕੋ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਅਪਨੇ ਚਾਰ ਬੇਟੋਂ ਔਰ ਪਾਂਚ ਪਿਆਰੋਂ ਔਰ ਹਜ਼ਾਰੋਂ ਅਕੀਦਤਮੰਦ ਸਿੰਘੋਂ ਕੇ ਖ਼ੂਨ ਕੇ ਲਬਾ ਲਬ ਹੁਨਰੋਂ ਸੇ ਐਸਾ ਬਲਵਾਨ ਚੜ੍ਹਾਇਆ, ਆਖਰ ਵੋਹ ਫਲ ਲਾਇਆ। ਵੋਹ ਫ਼ਲ ਕਿਆ ਥੇ? ਕੌਮੀਅਤ, ਅਖਵਤ, ਵਾਹਦਤ ਔਰ ਮੁਹੱਬਤ, ਯਾਨੀ ਐਸਾ ਫਲ ਜਿਸ ਕਾ ਪੋਸਤ ਵਾਹਦਤਿ ਇਲਾਹੀ, ਜਿਸ ਕੇ ਰੇਸ਼ੇ ਮੁਹੱਬਤ ਜਿਸ ਕੇ ਪਰਦੇ ਹੁਬਲਵਤਨੀ, ਜਿਸ ਕੀ ਗਿਟਕ ਅਖਵਤ ਔਰ ਜਿਸ ਕਾ ਸ਼ੀਰੀਂ ਰਸ ਕੌਮੀਅਤ ਥੀ'।

ਸਫਾ 72–'ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਮਜ਼ਹਬਿ ਇਸਲਾਮ ਕਾ ਨ ਦੁਸ਼ਮਨ ਥਾ, ਨ ਇਸ ਕੇ ਬਰਖਿਲਾਫ ਦੁਸ਼ਮਨੀ ਸੇ ਉਸ ਕੋ ਕੁਛ ਫਾਇਦਾ ਕੀ ਉਮੀਦ ਥੀ। ਵੋਹ ਉਨ ਮੁਸਲਮਾਨੋਂ ਕਾ ਦੁਸ਼ਮਣ ਥਾ ਜੋ ਮਜ਼ਹਬ ਕੇ ਲਿਬਾਸ ਮੇਂ ਜ਼ੁਲਮ ਔਰ ਜ਼ੋਰ ਓ ਸਿਤਮ ਕੇ ਆਦੀ ਥੇ, ਜੋ ਖ਼ੁਦ ਇਸਲਾਮ

ਕੇ ਨੈਜ਼ ਥੇ। ਵੋਹ ਤੁਨ ਵਹਿਸ਼ੀਉਂ ਔਰ ਜ਼ਾਲਮੋਂ ਔਰ ਸਫਾਕੋਂ ਕਾ ਦੁਸ਼ਮਣ ਥਾ, ਜੋ ਇਸਲਾਮ ਕੀ ਤਾਲੀਮ ਕੇ ਸਾਇਆ ਮੇਂ ਹਰ ਕਿਸਮ ਕੀ ਖ਼ੂਨਰੇਜ਼ੀ, ਔਰ ਹਰ ਮਜ਼ਹਬ ਕੀ ਤੌਹੀਨ, ਹਰ ਇਨਸਾਨਦੀ ਹਲਾਕਤ ਕੋ ਕਾਰਿ ਸਵਾਬ ਸਮਝਤੇ ਥੇ'।

ਸਫਾ 98–'ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਇਨਸਾਨੋਂ ਕੋ ਸਚਾਈ, ਪਵਿ-ਤਰਤਾ, ਮੁਹੱਬਤ ਔਰ ਅਦਲ ਸਿਖਾਨੇ, ਔਰ ਏਕ ਸਚਾ ਮਜ਼ਹਬ ਜ਼ਿੰਦਾ ਕਰਨੇ ਔਰ ਇਸ ਕੇ ਪਰਚਾਰ ਕਰਨੇ ਕੇ ਲੀਏ ਆਇਆ ਥਾ'।

ਸਫਾ 99–'ਅਗਰ ਚਸ਼ਮਿ ਬੀਨਾ ਤਅੱਸਬ ਸੇ ਕੋਰ ਨ ਹੋ ਔਰ ਦੀਦਹਏ ਬਸਰ ਤਰਫਦਾਰੀ ਸੇ ਨਾਬੀਨਾ ਨ ਹੋ, ਤੋ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਤਮਾਮ ਹਾਦੀਆਨਿ ਦੀਨ ਔਰ ਮੂਜਦਾਨਿ ਮਜ਼ਹਬ ਕਾ ਸਰਤਾਜ ਮਾਲੂਮ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਉਸ ਕਾ ਰੁਤਬਾ ਮੈਦਾਨਿ ਹਦਾਇਤ ਮੈਂ ਹਰ ਜ਼ਮਾਨੇ ਕੇ ਹਾਦੀਆਨਿ ਦੀਨ ਸੇ ਬਲੰਦ ਔਰ ਬਾਲਾਤਰ ਹੈ'।

ਸਫਾ 103-'ਸੋਸ਼ਲ ਪਹਿਲੂ ਕੀ ਇਸਲਾਹ ਮੇਂ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ, ਸ਼ੰਕਰ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ, ਰਾਮ ਚੰਦਰ, ਰਾਮਾ ਨੰਦ, ਔਰ ਰਾਮਾ ਨੁਜ, ਚੈਤੰਨ ਕੋ ਪੀਛੇ ਛੋੜ ਗਿਆ। ਔਰ ਕੋਈ ਉਸ ਕਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਤਾ'।

ਸਫਾ 120--'ਵੋਹ ਦੇਵੀ ਕਾ ਪੁਜਾਰੀ ਨ ਥਾ, ਵੋਹ ਤੋ ਸਿਵਾਏ ਏਕ ਨਿਰੰਕਾਰ-ਅਕਾਲ ਈਸ਼ਵਰ ਕੇ ਔਰ ਕਿਸੀ ਕੀ ਪੂਜਾ ਨਹੀਂ ਕਰਤਾ ਥਾ ਔਰ ਨ ਕਿਸੀ ਔਰ ਦੇਵੀ ਦੇਵਤਾ ਕੀ ਪੂਜਾ ਜਾਇਜ਼ ਬਤਲਾਤਾ ਥਾ'।

ਸਫਾ 131–'ਉਸ ਕੇ ਹਾਥੋਂ ਸੇ ਹਿੰਦੂਓਂ ਕੇ ਲੀਏ ਐਸਾ ਮਹਾਨ ਔਰ ਅਜ਼ੀਮ ਕਾਮ ਬਨ ਪੜਾ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਹਾਲਤ ਕਾ ਨਕਸ਼ਾ ਹੀ ਕੁਝ ਔਰ ਕਾ ਔਰ ਹੋ ਗਿਆ, ਔਰ ਮੁੰਤਸ਼ਿਰ ਔਰ ਜ਼ਲੀਲ ਕੌਮ ਫਿਰ ਏਕ ਕੌਮ ਬਣ ਨਿਕਲੀ। ਜਿਸ ਨੇ ਹਿੰਦੀਓਂ ਕੀ ਡੂਬੀ ਹੋਈ ਇਜ਼ਤ, ਖੋਈ

ਹੂਈ ਐਹਮੀਅਤ ਕੋ ਫਿਰ ਸੰਭਾਲ ਲੀਆ ਔਰ ਅਹਿਲਿ ਦੁਨੀਆਂ ਕੀ ਬਹਾਦਰ ਕੌਮੋਂ ਕਾ ਹਮਪੱਲਾ ਬਣ ਕਰ ਅਪਨੇ ਬਲ ਔਰ ਸੁਜਅਤ ਕੀ ਸੁਗੰਧੀ ਵੁਸੱਅਤ ਗਾਹ ਆਲਮ ਮੇਂ ਫੈਲਾ ਦੀ'।

ਸਫਾ 153–'ਖਾਲਸਾ ਧਰਮ ਇਸਲਾਹ ਸ਼ੁਦਹ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਥਾ। ਖਾਲਸਾ ਧਰਮ ਕੀ ਦੀ ਹੂਈ ਸੂਰਤ ਮੇਂ ਵੋਹ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਥਾ, ਜੋ ਹਿੰਦੂਓਂ ਕਾ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਧਰਮ ਥਾ'।

ਖਾਲਸਾ ਕੋ ਤਾਕੀਦ ਕੀ ਗਈ ਕਿ ਵੁਹ ਕਿਸੀ ਰਸਮ ਕੀ ਪਾਬੰਦੀ ਅਖਤਿਆਰ ਨਾ ਕਰੇਂ। ਅਗਰ ਐਸਾ ਨ ਕੀਆ ਜਾਤਾ, ਤੋਂ ਹਿੰਦੂਓਂ ਕੀ ਬੇਸ਼ੁਮਾਰ ਰਸੂਮ ਕੀ ਕੈਦ ਸੇ ਖਾਲਸਾ ਧਰਮ ਆਜ਼ਾਦ ਨ ਕੀਆ ਜਾਤਾ ਔਰ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਕਾ ਉਦੇਸ਼ ਗੈਰ ਮੁਕੰਮਲ ਰਹਿ ਜਾਤਾ'।

ਸਫਾ 157–'ਗੋਇਆ (ਹਿੰਦੂ) ਕੌਮ ਕੀ ਹਸਤੀ ਕੀ ਬੁਨੀਆਦ ਪਰ ਐਸਾ ਕੁਲਹਾੜਾ ਰਖਾ ਗਿਆ। ਅਗਰ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਹਿੰਮਤ ਸੇ ਇਸ ਕੁਲਹਾੜੇ ਕੋ ਨ ਉਠਾਤਾ ਔਰ ਦੂਰ ਨਾ ਫੇਂਕਤਾ ਤੋ ਵੋਹ ਹਸਤੀ ਫਨਾਹ ਹੋ ਕਰ ਇਸ ਕੀ ਖਾਕ ਹਵਾ ਮੇਂ ਉੜਤੀ ਹੂਈ ਨ ਮਿਲਤੀ।'

'ਐ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਆਪ ਨੇ ਜੋ ਜੋ ਅਹਿਸਾਨ ਕੀਏ ਹੈਂ। ਵੁਹ ਬੇਸ਼ੁਮਾਰ ਹੈਂ, ਕਿਸ ਕਿਸ ਕੋ ਯਾਦ ਕਰੇਂ ਔਰ ਕਿਸ ਕਿਸ ਕੇ ਮਸ਼ਕੂਰ ਹੋਂ।'

ਸਫਾ 179–'ਹਿੰਦੂ ਕੌਮ, ਤੁਝ ਸੇ ਬੜਾ ਅਹਿਸਾਨ ਫਰਾਮੋਸ਼ ਔਰ ਕੌਣ ਹੋ ਸਕਤਾ ਹੈ ? ਤੁਝ ਸਾ ਨਾਸ਼ੁਕਰਾਪਨ ਔਰ ਕਿਸ ਕੌਮ ਮੇਂ ਹੈ ? ਸਚੇ ਭਗਤ ਕੌਮੀ ਕੀ ਕਦਰ ਦਾਨੀ ਨ ਕਰਨੇ ਕਾ ਮਾਦਹ ਤੁਮ ਸੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਿਨ ਲੋਗੋਂ ਮੇਂ ਹੈ ? ਵੋਹ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੋ ਤੁਮ੍ਹਾਰੇ ਲੀਏ ਅਪਨਾ ਖਾਨਮਾਂ ਔਰ ਜਾਨ ਨਿਛਾਵਰ ਕਰਨੇ ਕੀ ਤਯਾਰੀ ਕਰ

ਰਹਾ ਥਾ, ਜੋ ਤੁਮ ਕੋ ਜ਼ਿੱਲਤ ਸੇ ਊਂਚੇ ਦਰਜਹ ਪਰ ਲੇ ਜਾਨੇ ਕੀ ਧੁਨ ਮੇਂ ਲਗਾ ਹੂਆ ਥਾ, ਉਸ ਕੇ ਮੁਖਾਲਫ ਤੁਮ ਬਾ ਨਜ਼ਰਿ ਹਸਦ ਔਰ ਖੁਦਗਰਜ਼ੀ ਖੜੇ ਹੋ ਰਹੇ ਹੋ।'

ਸਫਾ 179--'ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਸੇਵਾ ਜੀ ਕੀ ਤਰਹ ਚਾਲਬਾਜ਼ ਨ ਥਾ। ਫਰੇਬ ਕੋ ਇਸਤਿਮਾਲ ਕਰਨਾ ਬਲਿਹਾਜ਼ ਮਜ਼ਹਬੀ ਲੀਡਰ ਹੋਨੇਂ ਕੇ ਅਪਨੇ ਸ਼ਾਇਆਂ ਨ ਸਮਝਤਾ ਥਾ। ਸਿਰਫ ਬਾਜ਼ੂ ਕੇ ਜ਼ੋਰ ਸੇ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਨਾ ਚਾਹਤਾ ਥਾ।'

ਸਫਾ 188-'ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਕਾ ਉਦੇਸ਼ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਥਾ। ਸੇਵਾ ਜੀ ਅਪਨੇ ਲੀਏ ਕਾਮ ਕਰਤਾ ਥਾ, ਔਰ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦੂਸਰੋ ਕੇ ਲੀਏ।'

ਸਫਾ 190–'ਹਮ ਆਪ ਕੋ ਚਮਕੌਰ ਕੇ ਮੈਦਾਨ ਮੇਂ ਲੇ ਜਾ ਕਰ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਕੇ ਵੋਹ ਕਾਰਨਾਮੇ ਦਿਖਾਤੇ ਹੈਂ, ਜਿਨ ਕੀ ਨਜ਼ੀਰ ਦੁਨੀਆਂ ਕੀ ਤਾਰੀਖ ਮੇਂ ਨਹੀ ਮਿਲਤੀ ਔਰ ਨ ਮਿਲੇਗੀ। ਵੋਹ ਦੋਨੋਂ ਬੇਟੋਂ ਕੋ ਇਸ ਮੈਦਾਨ ਮੇਂ ਅਪਨੀ ਆਂਖੋਂ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਤਲ ਕਰਾ ਕੇ ਔਰ ਅਪਨੇ ਲਖਤਿ ਜਿਗਰੋਂ ਕੇ ਖੂਨ ਸੇ ਉਸ ਪਰੇਮ ਸੰਦੇਸ਼ਾ ਪਰ ਦਸਖਤ ਕਰਕੇ ਵਹਾਂ ਸੇ ਨਿਕਲਾ, ਜੋ ਵੋਹ ਅਪਨੇ ਅਪਾਹਜ, ਨਾ ਸ਼ੁਕਰ ਗੁਜ਼ਾਰ, ਬੁਜ਼ਦਿਲ, ਬੇਗੈਰਤ, ਔਰ ਬੇਐਹਮੀਅਤ ਕੌਮ ਹਿੰਦੂ ਕੇ ਲੀਏ ਲਾਇਆ ਥਾ। ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਪੈਗ਼ਾਮ ਪਰ ਅਪਨੇ ਦੋਨੋਂ ਜਵਾਨ ਬੇਟੋਂ ਕੇ ਖੂਨ ਸੇ ਇਸ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਕੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਬਾਹਮ ਪਹੁੰਚਾਈ। ਕੌਣ ਐਸਾ

ਬੁਜ਼ਦਿਲ ਹੈ ਕਿ ਦਿਲ ਮੇਂ ਖੂਨ ਰਖਤਾ ਹੋ, ਕੌਣ ਐਸਾ ਬੇ ਸਬਰ ਹੈ ਕਿ ਚਸ਼ਮਿ ਬੀਨਾ ਰਖਤਾ ਹੋ, ਕੌਣ ਐਸਾ ਕੋਹੜ ਮਗਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਦਿਮਾਗ ਮੇਂ ਫਖਰ ਰਖਤਾ ਹੁਆ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਪਰ ਬੁਜ਼ਦਿਲੀ ਔਰ ਬੇਹੌਸਲਗੀ ਕਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਦੇ ਸਕੇ। ਦੁਨੀਆਂ ਮੇਂ ਕਿਸੀ ਨੇ ਐਸੀ ਦਲੇਰਾਨਾ ਔਰ ਐਸੀ ਬੇਬਾਕਾਨਾ, ਐਸੀ ਆਲੀਸ਼ਾਨ ਔਰ ਬ੍ਰੇਖੌਫ ਜੁਰੱਅਤ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ।'

ਸਫਾ 190–'ਕਿਆ ਯਿਹ ਕਹਿਨਾ ਸਚ ਨ ਹੋਗਾ ਕਿ ਐਸਾ ਮਹਾਂ ਪੁਰਸ਼ ਔਰ ਬੀਰ ਨ ਚਸ਼ਮਿ ਜ਼ਮਾਨਾ ਨੇ ਕਭੀ ਦੇਖਾ ਔਰ ਨ ਕਭੀ ਜ਼ਮਾਨੇ ਨੇਂ ਪੈਦਾ ਕੀਆ ? ਸਾਰੀ ਕੌਮੇਂ ਅਪਨੇ ਬਹਾਦਰੋਂ ਔਰ ਸ਼ਹੀਦੋਂ ਪਰ ਜਿਸ ਕਦਰ ਫਖਰ ਕਰੇਂ ਜ਼ੇਬਾ, ਲੇਕਨ ਜੋ ਫਖਰ ਹਿੰਦੂਓਂ ਕੋ ਔਰ ਖਾਲਸਾ ਕੋ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਕਾ ਹੈ ਇਸ ਕਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਰੂਏ ਆਲਮ ਮੇਂ ਸ਼ਸ਼ਦਰ ਜਹਾਂ ਮੇਂ, ਔਰ ਕੋਈ ਕੌਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਤੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਐਸੀ ਮਿਸਾਲ ਕੋਈ ਕੌਮ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਤੀ।'

ਸਫਾ 203–'ਹਿੰਦੂਓਂ ਸੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਕੋ ਇਮਦਾਦ ਤੋ ਕੁਜਾ, ਹਰ ਵਕਤ ਮੁਖਾਲਫਤ ਕੀ ਉਮੀਦ ਥੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਹਿੰਦੂ ਨਾਖੁਦਾ ਸ਼ਨਾਸ ਔਰ ਨਾਸਿਪਾਸ ਹੋ ਗਏ ਥੇ। ਕੌਮੀਅਤ ਕੀ ਹੈਅਤ ਇਨ ਮੇਂ ਛੂ ਭੀ ਨਹੀਂ ਗਈ ਥੀ। ਉਸ ਵਕਤ ਕੇ ਹਿੰਦੂ, ਮਾਲੂਮ ਹੋਤਾ ਹੈ ਕਿ ਚਸ਼ਮ ਬਸਾਰਤ ਸੇ ਮਹਰੂਮ ਥੇ ਯਾ ਕੋੜ ਮਗਜ਼ ਥੇ। ਬਾਵਜੂਦੇ ਕਿ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਕਾ ਉਦੇਸ਼ ਡੰਕੇ ਕੀ ਚੋਟ ਜ਼ਾਹਿਰ ਕਰਤਾ ਥਾ, ਲੇਕਨ ਤਾਹਮ ਖੁਦ ਹਿੰਦੂ ਇਸ ਕੀ ਮੁਖਾਲਫਤ ਕੀਏ

ਜਾਤੇ ਥੇ ਔਰ ਇਸ ਕੇ ਮੁਕਬੁਲਾ ਮੇਂ ਦੁਸ਼ਮਣ ਸੇ ਮਿਲਕਰ ਤਲਵਾਰ ਉਠਾਤੇ ਥੇ।'

ਸਫਾ 219–'ਮੇਰੀ ਰਾਇ ਮੇਂ ਜਿਸ ਕਦਰ ਖਾਲਸਾ ਧਰਮ ਆਜ਼ਾਦ ਹੈ ਔਰ ਕਿਊਦ ਸੇ ਮੁਬੱਰਾ ਹੈ ਔਰ ਕੋਈ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਗੁਰਿਆਈ ਕੇ ਸਿਲਸਲਾ ਕੋ ਬੰਦ ਕਰਨੇ ਸੇ ਖਾਲਸਾ ਧਰਮ ਕੋ ਆਇੰਦਾ ਨਾਮਾਲੂਮ ਹਾਥੋਂ ਮੇਂ ਦੇ ਕਰ ਖਰਾਬ ਹੋਨੇ ਸੇ ਬਚਾ ਲੀਆ ਗਿਆ ਹੈ।'

ਸਫਾ 221–'ਆਹ ! ਹਿੰਦੂਓਂ ਕਾ ਸਚਾ ਮੁਹਿਬ, ਹਿੰਦੂ ਕੌਮ ਕਾ ਸਚਾ ਬਹੀ ਖਾਹ, ਦੇਸ਼ ਕਾ ਪਰੇਮੀ ਗ਼ਮਗੁਸਾਰ, ਅਹਿਲਿ ਹਿੰਦ ਕਾ ਪ੍ਰਿਆ ਮੋਨਸ ਵਾ ਮਦਦਗਾਰ, ਹਕੀਕੀ ਹਮਦਰਦ, ਅਸਲੀ ਖੈਰ ਖਵਾਹ ਚਲ ਬਸਾ, ਮਗਰ ਆਪਣੀ ਹਡੀਓਂ ਕਾ ਖਾਦ ਔਰ ਖੂਨ ਕਾ ਪਾਣੀ ਦੇ ਕਰ ਕੌਮੀਅਤ ਕਾ ਪੌਦਾ ਲਗਾ ਗਿਆ, ਜੋ ਆਖਰ ਫਲ ਲਾਇਆ।'

'ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਸਚਾ ਤਿਆਗੀ ਔਰ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਥਾ। ਕਰਿਸ਼ਨ ਔਰ ਭੀਸ਼ਮ ਨੇ ਮਹਾਂ ਭਾਰਤ ਮੇਂ ਉਪਦੇਸ਼ ਕੀਆ ਹੈ ਕਿ ਸਭ ਸੇ ਬੜਾ ਤਿਆਗੀ ਵੋਹ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੋ ਦੂਸਰੋਂ ਕੀ ਭਲਾਈ ਕੇ ਲੀਏ ਮੈਦਾਨਿ ਜੰਗ ਮੇਂ ਪਰਾਣ ਤਿਆਗਤਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮਹਜ਼ ਦੂਸਰੋਂ ਕੀ ਭਲਾਈ ਕੇ ਲੀਏ ਨ ਫਕਤ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰਾਣ ਤਿਆਗੇ, ਬਲਕਿ ਉਸ ਨੇ ਸਬ ਕੁਛ, ਜੋ ਅਪਨਾ ਥਾ ਔਰ ਇਨਸਾਨ ਕੇ ਪਾਸ ਹੋ ਸਕਤਾ ਥਾ, ਵੋਹ ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ ਮੇਂ ਲਗਾਇਆ, ਜੋ

ਰੁਪਿਆ ਪੈਸਾ ਆਇਆ, ਵੁਹ ਸਬ ਕੌਮ ਕੇ ਅਰਪਨ ਕੀਆ। ਅਪਨੀ ਪਿਆਰੀ ਔਲਾਦ ਸਾਰੀ ਕੌਮ ਕੇ ਅਰਪਨ ਕੀ, ਅਪਨੇ ਪਿਆਰੇ ਪਾਂਚ ਮੁਕਤੇ ਕੌਮ ਕੇ ਅਰਪਨ ਕੀਏ, ਅਪਨੀ ਤਾਕਤ ਔਰ ਭੁਜਾ ਬਲ ਕੋ ਕੌਮ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਖਰਚ ਕੀਆ ਔਰ ਕੁਵੱਤਿ ਦਿਮਾਗ ਕੋ ਕਾਮ ਮੇਂ ਲੀਆ, ਅਪਨੇ ਆਰਾਮ ਕੋ ਕੌਮ ਕੇ ਲੀਏ ਨਿਸਾਰ ਕੀਆ, ਅਪਨੇ ਜਿਸਮ ਔਰ ਲਹੂ ਕੋ ਕੌਮ ਕੇ ਲੀਏ ਨਿਛਾਵਰ ਕੀਆ। ਕੌਨਸੀ ਚੀਜ਼ ਥੀ ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਕੌਮ ਕੀ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਕੀ, ਕਿਆ ਚੀਜ਼ ਥੀ ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਕੌਮ ਸੇ ਉਠਾ ਰਖੀ। ਇਸ ਲੀਏ ਸਭ ਸੇ ਬੜਾ ਤਿਆਗੀ ਭਾਰਤ ਵਰਸ਼ ਮੇਂ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਹੀ ਥਾ। ਤਿਆਗ ਇਸ ਕੋ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ਕਿ ਕੁਛ ਪਾਸ ਹੋ ਔਰ ਤਿਆਗ ਕੀਆ ਜਾਏ। ਬੁਧ ਕਾ ਤਿਆਗ ਦੁਨੀਆਂ ਕੀ ਤਕਲੀਫ ਸੇ ਡਰ ਕਰ ਥਾ, ਭੀਸ਼ਮ ਕਾ ਤਿਆਗ ਅਪਨੇ ਪਿਤਾ ਕੀ ਖੁਸ਼ਨੂਦੀ ਕੇ ਲੀਏ ਥਾ, ਮਗਰ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਕਾ ਤਿਆਗ ਔਰ ਮਹਾਨ ਤਿਆਗ ਕੌਮ ਕੇ ਲੀਏ ਥਾ, ਸਬ ਕੁਰਬਾ-ਨੀਆ ਗੁਰੂ ਨੇ ਹਿੰਦੂ ਜਾਤੀ ਕੇ ਉਧਾਰ ਕੇ ਲੀਏ ਕੀ ਥੀਂ।'

ਸਫਾ 222--'ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਅਪਨਾ ਫਰਜ਼ ਪੂਰਾ ਕਰ ਗਿਆ। ਦਿਲ ਸੋਜ਼ੀ ਸੇ ਜਿਸ ਖੇਤ ਕੋ ਤਯਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹਤਾ ਥਾ, ਉਸ ਕੋ ਸਰ-ਸਬਜ਼ ਛੋੜ ਗਿਆ। ਉਸ ਖੇਤ ਮੇਂ ਫੂਲ ਆਏ, ਫਲ ਆਇਆ ਔਰ ਅਬ ਤਕ ਵੁਹ ਖੇਤ ਸਰਸਬਜ਼ ਚਲਾ ਆਤਾ ਹੈ ਔਰ ਇਸ ਅਹਿਸਾਨ ਮੇਂ ਹਿੰਦੂਓਂ ਕੀ ਗਰਦਨੇਂ ਇਸ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਝੁਕੀ ਜਾਤੀਂ ਹੈਂ।'

ਸਫਾ 226--'ਏਕ ਹੀ ਸ਼ਖਸ ਮੇਂ ਸਬ ਕਮਾਲਾਤ ਮਿਲਨੇ

ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈਂ, ਲੇਕਨ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਹਰਤਰਹ ਸੇ ਕਾਮਲ ਥਾ: ਵੋਹ ਸ਼ਾਇਰ ਥਾ, ਮਜ਼ਹਬੀ ਲੀਡਰ ਥਾ, ਮਜ਼ਹਬੀ ਰੀਫਾਰਮਰ ਥਾ, ਮਦੱਬਰ ਥਾ ਸਿਪਾਹਸਾਲਾਰ ਥਾ। ਸ਼ਾਇਰ ਭੀ ਐਸਾ ਕਿ ਨਜ਼ਮ ਮੇਂ ਜ਼ੋਰ, ਮਜ਼ਮੂਨ ਮੇਂ ਫਸਾਹਤ ਆਲ੍ਹਾ ਦਰਜਾ ਕੀ ਥੀ, ਮੁਕੱਮਲ ਦਰਜਾ ਕਾ ਮਜ਼ਹਬੀ ਰੀਫਾਰਮਰ ਔਰ ਹਾਦੀ ਥਾ–ਮੈਦਾਨਿ ਜੰਗ ਕਾ ਨਿਡਰ ਸਿਪ ਹਸਾਲਾਰ, ਦੂਰ ਅੰਦੇਸ਼ ਮੁਦੱਬਰ, ਹਕੀਕੀ ਮੁਹਿਬਿ ਕੌਮ, ਔਰ ਸਾਦਕ ਮੁਹਿਬਿ ਵਤਨ, ਅਨਥਕ ਫਿਨਾਫਿਲ ਕੌਮ, ਬੇਮਿਸਾਲ ਸ਼ਹੀਦਿ ਮੁਲਕ। ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ, ਰਾਮ-ਚੰਦਰ ਔਰ ਸ਼ੰਕਰ ਅਪਨੀ ੨ ਜਗਾ ਬਹੁਤ ਬੜੇ ਆਦਮੀ ਥੇ ਔਰ ਉਨ ਸੇ ਭੀ ਅਪਨੇ ੨ ਮੌਕਾ ਪਰ ਅਜ਼ੀਮ ਕਾਮ ਸਰੰਜਾਮ ਹੁਏ, ਲੇਕਨ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਕਾ ਕਦਮ ਇਨ ਸੇ ਭੀ ਆਗੇ ਥਾ। ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਤਰਹ ਇਨ ਸਬ ਕੋ ਕੌਮੀ ਕਾਮੋਂ ਮੇਂ ਪੀਛੇ ਛੋੜਾ ਜਿਸ ਤਰਹ ਖੁਦ ਬਲਿਹਾਜ਼ ਜ਼ਮਾਨਾ ਪੀਛੇ ਆਇਆ ਥਾ। ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਰਾਜਾ-ਜ਼ਾਦੋਂ ਕੋ ਮੈਦਾਨਿ ਜੰਗ ਮੇਂ ਖਿਆਲੀ ਬੁਜ਼ਦਿਲੀ ਸੇ ਨਿਕਾਲਤਾ ਹੈ, ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਉਨ ਲੋਗੋਂ ਕੋ ਉਠਾਤਾ ਹੈ ਜੋ ਮਿਟੀ ਮੇਂ ਮਿਲ ਗਏ ਥੇ, ਜਿਨ ਕੇ ਖਵਾਬ ਮੇਂ ਭੀ ਨ ਥਾ ਕਿ ਮੈਦਾਨਿ ਜੰਗ ਮੇਂ ਵੋਹ ਜੌਹਰ ਦਿਖਾਇੰਗੇ ਕਿ ਅਰਜਨ ਕੇ ਕਾਰਨਾਮੇਂ ਭੂਲ ਜਾਇੰਗੇ। ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬੇ ਸਰੋ ਸਾਮਾਨੀ ਕੇ ਸਾਥ ਤਮਾਮ ਸਲਤਨਤਿ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਕੇ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕੇ ਲੀਏ ਤਿਯਾਰੀ ਕਰਾਈ ਹੈ।'

ਸਫਾ 240–'ਵੋਹ ਵਰਨ ਆਸ਼ਰਮ ਕੇ ਹੱਕ ਮੇਂ ਨ ਥੇ। ਜੋ ਸਿਖ ਅਪਨੇ ਤਈਂ ਅਭੀ ਤਕ ਜ਼ਾਤ ਕੇ ਅਭਿਮਾਨ ਮੇਂ ਖਤਰੀ ਸਿਖ ਔਰ

ਬ੍ਰਹਿਮਨ ਸਿਖ ਸਮਝਤੇ ਹੈਂ ਔਰ ਅਪਨੇ ਤਈਂ ਵਰਨ ਆਸ਼ਰਮ ਕੀ ਕਦ ਮੇਂ ਮਾਨਤੇ ਹੈਂ ਵੁਹ ਲੋਗ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਕੇ ਸਿਖ ਨਹੀਂ ਜਿਨ ਕੋ ਖਾਲਸਾ ਸਿੱਖ ਕਾ ਖਿਤਾਬ ਦੀਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਨ ਲੋਗੋਂ ਸੇ, ਅਸਲੀ ਸਿਖੋ, ਖਬਰਦਾਰ ਰਹਿਨਾ। ਬ੍ਰਹਿਮਨ ਸਿਖ, ਖਤਰੀ ਸਿਖ, ਆਰੀਆ ਸਿਖ ਜ਼ਾਤ ਕੇ ਅਭਿਮਾਨੀ ਤੁਮ ਕੋ ਨੀਚੇ ਗਿਰਾਨੇ ਕੀ ਫਿਕਰ ਮੇਂ ਹੈਂ। ਕਿਸੀ ਖਾਲਸਾ ਕੋ ਹਰਗਿਜ਼ ਯਿਹ ਪਸੰਦ ਨ ਹੋਗਾ ਕਿ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜਿਸ ਦਰਖਤ ਕੋ ਅਪਨੇ ਔਰ ਅਪਨੇ ਲਖਿਤ ਜਿਗਰੋਂ ਕੇ ਖੂਨ ਸੇ ਸਿੰਚਾਇਆ ਹੈ, ਖੁਦਗਰਜ਼ ਔਰ ਅਹਿਲਿ ਮਤਲਬ ਲੋਗੋਂ ਕੀ ਬੇਰਹਿਮੀਂ ਸੇ ਉਖਾੜ ਡਾਲਾ ਜਾਏ।'

ਸਫਾ 251—ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਬ ਸੇ ਬੜਾ ਕਾਮ ਜੋ ਕੀਆ, ਵੁਹ ਵਰਣ ਆਸ਼ਰਮ ਔਰ ਜ਼ਾਤ ਪਾਤ ਕਾ ਤੋੜਨਾ ਥਾ। ਵੁਹ ਲੋਗ ਜੋ ਜਨਮ ਸੇ ਗੁਲਾਮੀ ਮੇਂ ਮੁਬਤਲਾ ਥੇ ਉਨ ਕੋ ਬਲੰਦੀ ਪਰ ਪਹੁੰਚਾਨੇ ਕਾ ਇਰਾਦਾ ਕੀਆ।

ਵੋਹ ਤਾਕਤ ਜੋ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਨੇ ਖਾਲਸਾ ਧਰਮ ਮੇਂ ਬਾਹਮ ਪਹੁੰਚਾਈ, ਕੁਵਤਿ ਮਿਕਨਾਤੀਸੀ ਕੀ ਤਰਹ ਉਨ ਕੋ ਖੈਂਚ ਕਰ ਐਸਾ ਬਨਾਇਆ ਕਿ ਇਨ ਕੇ ਲੋਹੇ ਕਾ ਲੋਹਾ ਦੁਨੀਆ ਮਾਨਨੇ ਲਗੀ, ਔਰ ਯਿਹ ਇਤਨਾ ਬੜਾ ਕਾਮ ਥਾ ਕਿ ਇਸ ਕੇ ਲੀਏ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਕੇ ਅਹਿਸਾਨੋ ਕਾ ਹਿੰਦੂ ਕੌਮ ਸੇ ਸ਼ੁਕਰੀਆ ਅਦਾ ਹੋਣਾ ਨਾਮੁਮਕਿਨ ਹੈ।

ਯਿਹ ਏਕ ਸ਼ੈ ਥੀ ਜੋ ਹਿੰਦੂਓਂ ਕੋ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੀ ਥੀ,

ਜੋ ਕਿਸੀ ਔਰ ਸੇ ਸਦੀਓਂ ਮੇਂ ਨ ਬਨ ਪੜਾ। ਇਸ ਸੇ ਬੜਾ ਕਾਮ ਔਰ ਅਜੀਬ ਕਰਾਮਾਤ ਔਰ ਕਿਆ ਹੋ ਸਕਤੀ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪਾਓਂ ਕੋ ਸਰ ਬਨਾ ਦੀਆ।'

ਸਫਾ 253-254–ਦਿਮਾਗੀ ਗੁਲਾਮੀ ਸੇ ਨਿਕਾਲਾ, ਗੁਰੂ ਡਮ ਕਾ ਜੂਲਾ ਉਤਾਰ ਫੈਂਕਾ, ਹਿੰਦੀਓਂ ਕੀ ਕਾਯਾਂ ਪਲਟ ਦੀ। ਕਾਇਰ ਸੇ ਬਹਾਦਰ, ਬੁਜ਼ਦਿਲ ਸੇ ਸ਼ੁਜਾਅ, ਕਾਹਿਲ ਸੇ ਚਾਲਾਕ, ਖੁਦਗਰਜ਼ ਸੇ ਕੌਮੀ ਜਾਂ-ਨਿਸਾਰ, ਨਿਕੰਮੇਂ ਸੇ ਹੁਸ਼ਯਾਰ, ਬੇਐਹਮੀਅਤ ਸੇ ਸਾਹਿਬਿ ਇਜ਼ਤ, ਮੁਤਵੱਕਲੁਲ ਆਜ਼ਮ, ਕਾਨੇ ਸੇ ਹੁਬੁਲ ਵਤਨ, ਗੁਲਾਮ ਸੇ ਆਜ਼ਾਦ, ਬੇਖਾਨਮਾਂ ਸੇ ਸਾਹਿਬਿ ਜਾਇਦਾਦ, ਪਸਤ ਹਿੰਮਤ ਸੇ ਮੁਹਿਬਿ ਕੌਮ, ਪਿਆਦੇ ਸੇ ਸਵਾਰ, ਨੌਕਰ ਸੇ ਸਰਦਾਰ, ਰੱਯਤ ਸੇ ਰਾਜਾ, ਨਾਤਵਾਂ ਸੇ ਬਲਵਾਨ, ਡਰਪੋਕ ਸੇ ਜਾਨਬਾਜ਼। ਮੋਤਰਜ਼ੀਨ ਫਰਮਾਇੰ ਕਿਆ ਚੀਜ਼ ਥੀ ਜੋ ਹਿੰਦੂਓਂ ਕੋ ਉਸ ਨੇ ਅਜ਼ ਸਰੇ ਨੌ ਨਹੀਂ ਦੀ ?'

ਸਫਾ 259–'ਅਗਰ ਮਬਾਲਗਾ ਔਰ ਤਰਫਦਾਰੀ ਕਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਹਮ ਪਰ ਨ ਲਗਾਇਆ ਜਾਏ, ਤੋ ਹਮ ਬਿਲਾ ਖੌਫ ਯਿਹ ਕਹਿਨੇ ਕੋ ਤਯਾਰ ਹੈਂ ਕਿ ਉਸ ਵਕਤ ਅਗਰ ਕੋਈ ਹਿੰਦੂ ਬਾਗੈਰਤ ਪੈਦਾ ਹੂਆ ਤੋ ਵੁਹ ਸਿਰਫ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਹੀ ਥਾ। ਨਹੀਂ, ਨਹੀਂ ਮੁਸਲਮਾਨੋਂ ਕੇ ਆਠ ਸੌ ਸਾਲ ਕੀ ਹਕੂਮਤ ਕੇ ਅਰਸਾ ਮੇਂ ਅਗਰ ਕਿਸੀ ਕੀ ਰਗਿ ਐਹਮੀਅਤ ਕੋ ਜੋਸ਼ ਆਇਆ, ਕਿਸੀ ਕੀ ਗੈਰਤ ਨੇ ਤਕਾਜ਼ਾ ਕੀਆ ਔਰ ਉਕਸਾਯਾ ਤੋ ਵੁਹ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਹੀ ਥਾ। ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਕੀ ਗੈਰਤ ਔਰ ਅਹਿਸਾਨ ਨੁਕਤਾਚੀਨੋਂ ਕੀ ਵੁਸਅਤ ਸੇ ਬਹੁਤ ਬਲੰਦ ਹੈਂ।'

ਸਫਾ 261–'ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਨੇ ਹਿੰਦੀਓਂ ਕੋ ਉਸ ਤੂਫਾਨ ਬਲਾ ਅੰਗੇਜ਼ ਸੇ ਬਚਾਇਆ ਜਿਸ ਮੇਂ ਇਨ ਕਾ ਸਬ ਕੁਛ ਸੈਲਾਬਿ ਇਸਲਾਮ ਕੇ ਸਾਮਨੇ ਗ਼ਰਕ ਹੋਨੇ ਵਾਲਾ ਥਾ। ਪਸ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਕੀ ਜਿਸ ਕਦਰ ਇਜ਼ਤ, ਇਨ ਤਮਾਮ ਵਾਕਿਆਤ ਕੋ ਮਾਲੂਮ ਕਰਨੇ ਕੇ ਬਾਦ ਹਮਾਰੇ ਦਿਲੋਂ ਮੇ ਕਾਇਮ ਹੂਈ, ਵੁਹ ਮੁਹਤਾਜਿ ਤਸ਼ਰੀਹ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸਫਾ 264–'ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਕੀ ਇਜ਼ਤ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਔਰ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਕੇ ਹਮ ਪੱਲਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਹੂਈ, ਇਸ ਕਾ ਜਵਾਬ ਦੇਨਾ ਜ਼ਰਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਮੇਂ ਹਿੰਦੂ ਕੌਮ ਕੇ ਨਾਸ਼ੁਕਰਾ-ਪਨ ਕੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਕਾ ਇਹਤਮਾਲ ਹੈ।'

ਸਫਾ 227–'ਹਰ ਸ਼ਖਸ ਜੋ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਕਾ ਸਿਖ ਬਨਾ, ਉਸ ਮੇਂ ਐਸੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਭਰ ਦੀ ਔਰ ਉਸ ਮੇਂ ਐਸੀ ਖਸਲਤ ਪੈਦਾ ਕੀ ਕਿ ਮੌਤ ਕੋ ਵੁਹ ਖੇਲ ਸਮਝਨੇ ਲਗੇ, ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਕੋ ਹਥੇਲੀ ਮੇਂ ਲੇ ਲੀਆ। ਜਹਾਂ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਕਾ ਪਸੀਨਾ ਗਿਰਤਾ ਥਾ, ਵਹਾਂ ਖ਼ੂਨ ਬਹਾਨੇ ਕੋ ਤਯਾਰ ਥੇ। ਉਨ ਮੇ ਹਿੰਮਤ ਔਰ ਹੋਸਲਾ ਕੀ ਐਸੀ ਫੂੰਨ ਲਗਾਈ ਕਿ ਏਕ ੨ ਸਿਖ ਕੋ ਹਜ਼ਾਰੋ ਕੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕੇ ਕਾਬਲ ਬਨਾ ਦੀਆ। ਐਸੇ ਸ਼ਹੀਦੁਲ ਵਤਨ ਪੈਦਾ ਕੀਏ ਕਿ ਨਾ ਤੋ ਵੁਹ ਅਪਨੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਕਾ ਲਿਹਾਜ਼ ਕਰੇਂ, ਨ ਅਜ਼ੀਜ਼ ਵ ਅਕਰਬਾ ਕੀ ਮੁਹੱਬਤ ਉਨ ਕੋ ਬਾਜ਼ ਰਖ ਸਕੀ, ਨਾ ਦੁਨੀਆ ਕੇ ਉਦੇਸ਼ ਉਨ ਕੇ ਇਰਾਦੋਂ ਕੀ ਸਦੇ-ਰਾਹ ਹੋ ਸਕੇ। ਐਸੇ ਆਹਿਨੀ ਤਬਾ ਆਦਮੀ ਪੈਦਾ ਕੀਏ, ਜੋ ਕਿਸੀ ਮੁਸੀਬਤ ਵਾ ਤਕਲੀਫ ਕੋ ਖਾਤਰ ਮੇਂ ਨ ਲਾਇੰ. ਔਰ ਉਨ

ਮੇਂ ਅਪਨੇ ਨਾਮ ਔਰ ਮਿਸ਼ਨ ਕੀ ਇਜ਼ਤ ਕੋਐਸਾ ਪਕਾ ਨਕਸ਼ ਕੀਆ ਕਿ ਵੁਹ ਕੌਮੀ ਨਿਸ਼ਾਨ ਬਨ ਗਿਆ।'

ਸਫਾ 244-'ਖਾਲਸਾ ਧਰਮ ਉਸ (ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ) ਕੀ ਕਰਾਮਾਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਮੇਂ ਉਸ ਨੇ ਵੁਹ ਕ੍ਰਿਸ਼ਮੇਂ ਕੀਏ ਹੈ, ਕਿ ਸਾਰਾ ਆਲਮ ਦੰਗ ਹੈ–ਨਾਮਰਦੋਂ ਕੋ ਮੇਰਦ ਬਨਾਯਾ ਹੈ, ਲੂਮੜੀਓਂ ਕੋ ਸ਼ੇਰ ਉਠਾਇਆ ਹੈ, ਕੌਮ ਕੀ ਕਾਯਾਂ ਪਲਟ ਦੀ ਹੈ। ਖਾਲਸਾ ਉਸ ਕੀ ਜ਼ਿੰਦਾ ਕਰਾਮਤ ਹਰ ਵਕਤ ਸਾਮਨੇ ਹੈ, ਕਿਸੀ ਔਰ ਕਰਾਮਾਤ ਕੇ ਦੇਖਨੇ ਯਾ ਤਾਲਾਸ਼ ਕਰਨੇ ਕੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।'

ਸ੍ਰੀ ਦੌਲਤ ਰਾਇ ਆਰੀਆ ਦੇ ਉਕਤ ਸ਼ਬਦ ਕਿਸੇ ਟੀਕਾ ਟਿਪਨੀ ਦੇ ਮੁਥਾਜ ਨਹੀਂ। ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਸਚ ਮੁਚ ਹੀ ਉਹ 'ਅਬਰੇ ਰਹਿਮਤ' ਸੀ ਜਿਸ ਦੀ ਬਖਸ਼ਸ਼ 'ਅੰਮ੍ਰਿਤ' ਨੇ ਮੁਰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਾ ਕਰ ਦਿਤਾ। ਦੌਲਤ ਰਾਇ ਦੇ ਕਥਨ ਅਨੁਸਾਰ 'ਖਾਲਸਾ ਉਹ ਜੀਉਂਦੀ ਜਾਗਦੀ ਕਰਾਮਾਤ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ, ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਸਾਧਨ ਸੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦਾ ਦੋ-ਧਾਰੇ ਖੰਡੇ ਦਾ 'ਅੰਮ੍ਰਿਤ।'

ਇਸ ਲਈ ਖਾਲਸਾ, ਜੇ ਤੂੰ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈਂ ਕਿ ਤੇਰੀ ਕਰਾਮਾਤ ਸਦਾ ਦਿਸਦੀ ਰਹੇ ਤਾਂ ਕਾਇਮ ਰਖ ਇਸ ਦੇ ਸਾਧਨ ਨੂੰ। ਤੂੰ ਅਮਰ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਲ। ਸਦਾ ਵਸਦਾ ਰਹੇ 'ਅਬਰੇ ਰਹਿਮਤ' ਤੋਂ ਖੰਡੇ ਦਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਜੋ ਖੇੜਾ ਲਿਆਵੇ ਤੇਰੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਅਤੇ ਦੁਨੀਆਂ ਤਕੇ ਤੇਰੇ ਵਿਚ ਰੂਪ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦਾ। ਫਿਰ ਕੌਣ ਹੈ ਜੋ ਤਕ ਸਕੇ ਤੇਰੀ ਵਾ ਵੱਲ?

"ਫਰੀਦਾ ਜੇ ਤੂੰ ਮੇਰਾ ਹੋਇ ਰਹਹਿ ਸਭੁ ਜਗੁ ਤੇਰਾ ਹੋਇ।"

ਇਹ ਟ੍ਰੈਕਟ ਹੇਠਾਂ ਲਿਖੇ ਸਜਣਾਂ ਵਲੋਂ ਸੰਗਤਾਂ ਦੀ ਭੇਟਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

1. ਸ: ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸੋਖੀ ਸੁਦਰਸ਼ਨ ਪਾਰਕ ਨਵੀਂ ਦਿਲੀ
2. ਸ: ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੁਦਰਸ਼ਨ ਪਾਰਕ ਨਵੀਂ ਦਿਲੀ।
3. ਗਿਆਨੀ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਚਾਕਰ, ਮੋਤੀ ਨਗਰ ਨਵੀਂ ਦਿਲੀ।
4. ਸ: ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਮੋਤੀ ਨਗਰ ਨਵੀਂ ਦਿਲੀ।
5. ਸ: ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਮੋਤੀ ਨਗਰ ਨਵੀਂ ਦਿਲੀ।
6. ਸ: ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮੋਤੀ ਨਗਰ ਨਵੀਂ ਦਿਲੀ।
7. ਸ: ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲੇ, ਮੋਤੀ ਨਗਰ ਨਵੀਂ ਦਿਲੀ।